

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS I.

*Simile est regnum celorum homini
patrifamilias, qui exiit primo ma-
ne conducere operarios in vineam
suam.*

QVÆSTIO I.

Quis paterfamilias?

§. 1. **I**N Græco particula causalis *ὅτι*, enim, adiungitur, quo indicatur, ad ea quæ ante dicta sunt, comprobanda similitudinem adhæberi. Dixerat vero nouissimos fore primos, & primos nouissimos. Eadem particula etiam in Syro est, & quibusdam Latinis, omnia tamen in correctis, sumpto scilicet ex platibus codicibus argumento. Comparatur regnum celorum, non absolute patrifamilias, sed in regno fieri id affirmatur, quod in familia. Res enim rei, personæ personis, actiones actionibus conferuntur. Non tamen ita omnia ad amussin spectanda sunt, ut singulis aliquid correspondere existimemus, multa enim velut emblemata interponuntur, ut decorum narrationis constet.

*Quomodo
simile re-
gnum celo-
rum.*

§. 2. Paterfamilias est Deus, & Dominus noster Iesus Christus, operarios in vineam suam educiturus egreditur. Regnum celorum est Christi regnum, nempe Ecclesia militans, in qua operæ laborant: & triumphans, in qua merces datur. Græce dicitur; ἄνθρωπος ὁ οἰκοδεσπότης, Homo paterfamilias, seu Dominus domus, ut Sallustius, mulier ancilla. Sic Herodotus. ἄνθρωπος αἰετός, vir piscator. Hebraismus redolent illæ locutiones; nec mirum est scriptorem Ionicum Syrorum vii idiomatis, apud eos legitur *מֶלֶךְ בַּיָּת* *legabra marech baiba*, viro Domino domus. Eo referunt, quod Homerus dicit, *θεοφιλέων ἀνδρα*, & Theocritus *ἀνδρες ἀνδρες*, viri pastores, quod ex Hebræo fonte manare nemo ambigit. Nam Genes. 46. 31. *וְיָשִׁיבָם בְּרִיחֵי הָאָרֶץ* *viri pastores ovium*. Paulo post vocat eosdem *אֲנָשֵׁי מִצְרָיִם* *Anshe mizne*, viros pecudis, seu possessionis. Ad operam igitur & labores inuitantur à patrefamilias, qui singulis mercedem etiam addidit. Pu'chra est Athanasii, in dictis & interpret. parabol. scriptura, & erudita expositio. Sic vero breuiter interpretatur. ἄνθρωπος ὁ ὁ θεός, ἀντιπάλιν, ὁ κερματίζων, ἐργάται, οἱ δόσονται, οἱ δὲ πάλιν τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλθοντες, μαθηταί, ἐστὶν, ὅς καὶ κατεψιφίσθη μὴ τὴν ἑνδεκάτην δόσαντων. Id est, Homo est Deus: vinea, mundus: operarii, Apostoli. Qui circa vndecimam venientes, Matthias est, qui & ipse annuncratus est duodecim Apostolis.

*Expositio
parabola.*

Eodem modo S. Chrysostomus homil. 65. *ἀντιπάλιν, ὁ κερματίζων, ὁ θεός, φησὶν εἶναι καὶ τὸς ἐκπολάς. ἑνὸν δὲ τὴν ἐργασίαν, πὺν παρὸντα βίον. ἐργάταις δὲ, πὺς ἀποφύγει καὶ κερματίζει ἐπὶ τῇ θείᾳ κερματίζοντι. πρὶν δὲ καὶ πάλιν τῷ καὶ ἐκπύω, καὶ ἐν ἑνὶ καὶ ἑνδεκάτῳ ὥρῃ, πὺς ἐν ἀποφύγει ἐλπίδας προσελθόντας καὶ ἐνδοκίμησάντας. Id est, Vineam igitur mandata: operandi autem opportunitatem, ac tempus commodum præsentem vitam appellauit: operarios vero qui differenter aut mane, aut tertia, aut sexta, aut nona, aut vndecima hora vocati sunt eos appellauit, qui diuersis statibus vocati, accesserunt & comprobati sunt.*

§. 2. Derestanda igitur hæreticorum est improba segnitias quæ ipsi laborem fugiunt, & alios à labo-

re auocant, cum docent, mercedis intuitu vetitum esse Deo seruare. Nam cum patrefamilias tam sit in conducendo sedulus, ac gnavus, ut tota die egrediat, quare non audiant eum illi, qui stant ociosi, à nemine conducti? Certe de patrefamilias testatur sanctus Augustinus sermon. 69. de verbis Domini, *propter cap. 2. pag. 81. An forte non exiit ad te vocandum paterfamilias? si non exiit, quid est quod loquimur? Nempe nos omnia serui de familia ipsius sumus, conducere operarios nisi facimus. Quid ergo stas? Finisti iam annorum numerum, si stina ad denarium. Hoc est enim exire patrefamilias inuolucere: quoniam qui in domo est, in addito est, non videtur ab eis qui foris sunt: cum autem exiit de domo, videtur ab eis, qui foris sunt, Christus quando non intelligitur, & non agnoscitur in secreto est. Quando autem agnoscitur exiit conducere: ex occulto enim processit ad notitiam: notus est Christus, ubique predicatur Christus: gloriam Christi, omnia quæcunque sunt sub celo clamant.*

Cum enim Deus præmium proponit, si nos appetere illud nolit? Cur conuenit de denario, si nescis est denarium d. fiderate? Vide in Psalm. 18. Hebr. 11. & 12. Coloss. 1. Luc. 16. 1. Timoth. 4. Coloss. 3. Non est dubium quin primario operandum sit, ut glorificetur Deus, non tamen vetitum est mercedem desiderium, quod est ipsius caritatis, quæ æterna cum Deo coniunctio, & eius gloria petitur. Nam aliud non petitur, quam ipse Deus, finis omnium, sine quo nullam opus est bonum.

Denique hæc illa tollit præcipuam vitæ Christianæ consolationem, & exercitia pietatis: si enim non licet dare eleemosynam intuitu mercedis æternæ, nec ergo petere à Deo illam fas est; atque ita nobilissima orationis Dominicæ pars excidet, quæ regnum Dei venire postulamus. Certe sine beatitudinis intuitu orare non possumus, ut beatitudine Deum nos dignetur.

VERSUS 2.

Conuentione autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam suam.

QVÆSTIO I.

Qua pacto cum operariis est inita?

§. 1. **P**ATREFAMILIAS & mercenarios in parabola sua Dominus posuit, non Dominum & seruos. Nam etsi omnibus titulus Deus est Dominus, nos serui: ut tamen pacta conuenta, & operandi arbitria laborantibus tribueret, patremfamilias voluit, & mercenarios dicere, qui non imperio dominantis, quasi operæ vinæ traherentur in agum, sed promisso conducentis allicerentur, ut lucrosam laborem, quam inane ocium mallent. Ita Deus quoque cum omnia à nobis exigere opera possit sine mercede, venit tamen, & per Prophetas, Apostolosque, mercedis magnitudinem identidem inculcat. *Εὐμφορίας* itaque, contrahens, & mutuo pacto obligatus, & alios obligans in vineam mittit. Talis pactio, quæ utrinque ex iustitia obliget inter seruum, & Dominum leges nimium rigide nō agnoscebant. Deus iure suum noluit rem inie conductorem & operas agi pronunciat. Hic mutua stipulatio, & acceptatio, mutuaque obligatio cernitur. Non quod non sit abs. iustitiam dominus, & nos serui: sed quia immensa bonitate ductus personam posuit Domini, & suscepit conductoris, ut nos alacriores habeat vineæ suæ cultores. Gra.